

Jog-Kúria-Alaptörvény

Kúria: bátrabban kell alkalmazni az alaptörvényt

Budapest, 2017. június 7., szerda (MTI) - Változnia kell a bírói gondolkodásnak, tágulnia kell a bírói jogértelmezés kereteinek és bátrabban kell alkalmazni az alapjogi szempontokat az ítélezésben - szögezte le Kalas Tibor, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának vezetője a legfelsőbb bírói fórum joggyakorlat-elemzésének tanulságait ismertetve egy szerdai budapesti háttérbeszélgetésen.

Ebben a kérdésben a Kúriának is vannak még tennivalói - tette hozzá a szakember, aki a bírói ítéletek alapjogi, alkotmányos kérdéseit vizsgáló munkacsoport vezetője volt. Miközben a közjogi rendszert alig érintette az új alaptörvény fél évtizeddel ezelőtti hatályba lépése, addig a bírászkodásra jelentős hatást gyakorolt. Az alkotmányjogi panasz indítványozásának lényeges kibővítése, általánossá tétele új szemléletet kíván a bírói kartól. Az igazságszolgáltatás külső, alkotmánybírósági (Ab) kontrolljának kiszélesítése rávilágít az alaptörvény közvetlen alkalmazásának és a bírósági ítéletek alkotmányosságának problémáira - fejtette ki a Kúria kollégiumvezetője.

Az évente, országsszerte összesen sok százezres nagyságrendben induló peres ügyszó képest elenyésző az az évi 10-20 eset, amikor alkotmányjogi panasz nyomán az Ab alkotmányossági problémák miatt semmisít meg egy ítéletet, ugyanakkor a bírók számára egyetlen ilyen ügy is sok. Ezekben az esetekben alaposan vizsgálják, hogy hol, mit kell változtatni a bíróságok ítélezési gyakorlatán, vagy esetleg jogalkotási úton - tette hozzá.

Az egyes szakágak alapjogi érintettsége eltérő: a büntetőjogban viszonylag ritkábbak az alapjogi dilemmák, a polgári, illetve közigazgatási jogban gyakoribbak. Az alkotmánybírósági gyakorlat azt mutatja, hogy alapjogi kérdés a rendes bíróságok ítéleteiben leginkább a tulajdon, a jogorvoslati jog, a tisztességes eljáráshoz fűződő jog, a gyülekezés, a sajtó- és vélemény szabadság, a választási és népszavazási ügyek, illetve a munkajog körében merül fel - ismertette a szakember.

A Kúria kollégiumvezetője elmondta: vannak olyan problémák, amelyekben jelenleg is zajlik szakmai vita. Ilyen például, hogy választási kampányban állítható-e kellő alap nélkül a rivális jelöltől, hogy bűncselekményt követett el, illetve intézkedő rendőr képmása a sajtóban közzétehető-e vagy sem. A rendes bíróságok régóta kialakult, megszilárdult ítélezési gyakorlata szerint jogsértést követ el, aki kellő alap nélkül minősít valakit bűnözőnek, intézkedő rendőrökről pedig hozzájárulások nélkül nem közölhető fotó. Ugyanakkor az Ab ezekben a kérdésekben megengedőbb álláspontot foglalt el. A gyülekezési jog gyakorlása terén pedig a magyar szabályozásban negyedszázada megoldatlan - de el lehet mondani, hogy világszerte problémát okoz -, miként korlátozható egy olyan demonstráció, amelyet alkotmányos szempontból kifogásolható cél érdekében hirdetnek meg.

Ezek azért nehezen eldönthető kérdések, mert különböző alapjogok kerülnek szembe egymással, például a személyiség védelme és a vélemény szabadság, közhatalom átláthatósága. Ilyen esetekben pedig azt kell eldönteni, hogy melyik alapjog, mely esetekben, milyen mértékben rendelhető alá a másoknak - fűzte hozzá a szakember.

A kúriai és alsóbb fokú bírák mellett az egyetemi és a tudományos szféra képviselőiből, illetve az Igazságügyi Minisztérium munkatársaiból álló joggyakorlat elemző csoport több száz bírósági határozat vizsgálatával egy éves munka után készítette el 200 oldalas jelentését Az alaptörvény követelményeinek érvényesülése a bírósági ítélezésben címmel, melyet nemrég elfogadott a Kúria kollégiumainak egyesített ülése. A jelentés olvasható a legfelsőbb bírói fórum honlapján, a http://kuria.birosag.hu/sites/default/files/joggyak/alaptorveny_osszefoglalo_velemenypdf internetcímen.

bja \ bszg \ gkp

MTI 2017. június 7., szerda 13:31

